

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lipca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

SSN Marta Romańska

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego
w U.

przeciwko A. B.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną ,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 lipca 2011 r.,
zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 21 stycznia 2011 r.,

**oddala zażalenie i zasądza od pozwanej na rzecz Skarbu
Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2700
(dwa tysiące siedemset) zł tytułem kosztów postępowania
zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację pozwanej A. B. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 4 marca 2010 r. uznając, że nie została prawidłowo opłacona w wymaganym terminie. W uzasadnieniu wyjaśnił, że tygodniowy termin do uiszczenia opłaty należało liczyć zgodnie z regułą określoną w art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594, dalej powoływanej jako „u.k.s.c.”), to znaczy od dnia doręczenia reprezentującemu pozwaną radcy prawnemu odpisu postanowienia o odmowie zwolnienia pozwanej od opłaty od apelacji ponad 4 500 zł (19 października 2010 r.). W tak określonym terminie powódka uiściła jednak tylko kwotę 4 003 zł. Pozostała część opłaty została wniesiona dopiero po wezwaniu przez przewodniczącego. Wezwanie to Sąd Apelacyjny uznał za bezzasadne i pozbawione wpływu na bieg terminu.

Pozwana w zażaleniu na powyższe postanowienie domagała się jego uchylecia, podnosząc zarzuty naruszenia art. 373 w zw. z art. 370 k.p.c. oraz art. 112 u.k.s.c. przez błędną interpretację i złe zastosowanie, skutkujące bezpodstawnym odrzuceniem apelacji.

Powód wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zmiana treści art. 112 u.k.s.c. dokonana ustawą z dnia 17 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 7, poz. 45) i obowiązująca od dnia 19 kwietnia 2010 r., miała na celu przyspieszenie postępowania w wypadku, kiedy czynności za stronę wykonuje fachowy pełnomocnik, a charakter tych czynności nie wymaga dodatkowych wskazówek ze strony sądu. Skoro pełnomocnik taki co do zasady ma – wynikający z art. 130² § 1 k.p.c. – obowiązek samodzielnego określenia i wniesienia opłaty stałej lub stosunkowej, obliczonej od podanej przez stronę wartości przedmiotu sporu, to nie ma uzasadnionych przyczyn, aby wystąpienie o zwolnienie od kosztów sądowych powinnośc tę uchylało. Ponieważ jednak w oparciu o stan prawny

obowiązujący przed nowelizacją art. 112 u.k.s.c. przyjmowano, że także strony reprezentowane przez profesjonalistów, które nie uzyskały wnioskowanego zwolnienia od opłat sądowych, mają obowiązek wniesienia wymaganej opłaty dopiero na wezwanie przewodniczącego (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2006 r., III CZP 98/06, OSNC 2007/9/131 czy postanowienie tego Sądu z dnia 23 stycznia 2008 r., II UZ 47/07, OSNP 2009/9-10/129), konieczne było odrębne uregulowanie tej sytuacji procesowej. Zgodnie z art. 112 ust. 3 u.k.s.c. jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego i wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym – od dnia jego ogłoszenia. Przy tym wyłączona została zasada uregulowana w art. 112 ust. 2 u.k.s.c., w myśl której jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma na podstawie art. 130 k.p.c. Powoływana przez skarżącego uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2010 r. (II UZP 4/10, OSNP 2011/3-4/38) nie odnosiła się do szczególnej regulacji zawartej w znowelizowanym art. 112 u.k.s.c. lecz poddawała wykładni ogólnie rozumiane skutki uchylenia art. 130² § 3 k.p.c. Przyjęty w tej uchwale pogląd, że nieopłacenie środka zaskarżenia (skargi kasacyjnej) złożonej przez profesjonalnego pełnomocnika uruchamia tryb postępowania naprawczego przewidziany w art. 130 § 1 k.p.c. nie jest aktualny w sytuacji, w której możliwość zastosowania art. 130 § 1 k.p.c. została wprost wykluczona w ustawie. Artykuł 112 ust. 3 u.k.s.c. wyznaczył termin do uiszczenia opłaty, a jednocześnie wyłączył obowiązek wzywania profesjonalnego pełnomocnika przez sąd do realizacji tego obowiązku, co oznacza, że powinien on sam obliczyć i przekazać opłatę w powyższym terminie. Konsekwencją niewniesienia prawidłowej opłaty od apelacji w ciągu tygodnia od otrzymania odpisu postanowienia o negatywnym załatwieniu wniosku (zażalenia) w sprawie zwolnienia od kosztów związanych z jej wniesieniem, jest jej odrzucenie jako nieopłaconej.

Sankcja taka wynika z art. 370 k.p.c., który Sąd odwoławczy prawidłowo zastosował na mocy upoważnienia przewidzianego w art. 373 k.p.c. Przyjęta wykładnia, wbrew stanowisku skarżącego nie narusza ani art. 45 Konstytucji, ani też art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności przez pozbawienie możliwości sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy, ponieważ wprowadzony obowiązek nie jest dla profesjonalisty skomplikowany, a wcześniej obowiązujący art. 130² § 3 k.p.c. przyjmujący tożsame założenia nie został zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny, którego kontroli został poddany (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 maja 2009 r., P 87/08, OTK-A 2009/5/72 oraz z dnia 14 września 2009 r., SK 47/07, OTK-A 2009/8/122).

Postanowienie o odrzuceniu apelacji było zatem prawidłowe, a zażalenie pozwanej na to postanowienie podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego uzasadnia art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c., art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c., a nadto art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 169, poz. 1417 ze zm.).